

Black²

Malevich en ArtScience

Tentoonstelling en symposium ter gelegenheid van de 100^e verjaardag van het Zwart Vierkant van Malevich

Toen Kazimir Malevich in 1915 zijn *Zwart Vierkant* presenteerde, onthulde hij enkele van de diepste geheimen achter de objectloze aard van de fysieke werkelijkheid. Het *Zwart Vierkant* roept de kwantumrevolutie op die de wereld op zijn kop zou zetten – van zwarte straling tot de uiteindelijke voorspelling van zwarte gaten. Een eeuw later, in een tijd waarin kunst en wetenschap opnieuw in elkaar overlopen, is er een nieuwe revolutie op komst: **Black²**, met baanbrekende kunstwerken in de geest van Malevich en paneldiscussies met kunsttheoretici en natuurkundigen. **Black²** wordt gehouden in april en juli 2015 in Moskou en Amsterdam, de stad met de grootste collectie werken van Malevich buiten Rusland.

Arthur I. Miller schrijft in zijn boek *Colliding Worlds: 'By 1918 Malevich had moved beyond electromagnetism to depict the world about him as ultimately formless and colorless energy. That year he produced his first white-on-white painting, a white cross on a white canvas. The square had shed its material being and merged with infinity in a glare of pure whiteness. Malevich had entered the fourth dimension, achieving a sort of cosmic consciousness, a nirvana.'*

Nu, in 2015, worden de radicale esthetische, filosofische en maatschappelijke ideeën van Kazimir Malevich opnieuw bekeken door het prisma van de wetenschappelijke, culturele en planetaire transformaties van de afgelopen honderd jaar. De opkomst van de kwantumfysica, het ruimteonderzoek, enorme stedelijke en geopolitieke veranderingen – omwentelingen die Malevich intuïtief had aangevoeld en verkend in de esthetiek – vormen nu de creatieve drijfveer voor kunstenaars die geïnspireerd worden door zijn utopische visie op Supremus en het suprematisme.

Hun werk heeft zich ontwikkeld van metaforen, uitgedrukt in olieverfschilderijen en architectonische modellen, tot directe zintuiglijke ervaringen van natuurkundige verschijnselen. Nanomaterialen die vrijwel volledig lichtabsorberend zijn (Frederik de Wilde, *Nano Black Cube*), levitatietechnieken (Evelina Domnitch en Dmitry Gelfand, *Photonic Wind*) en coherente lichtbronnen zoals lasers (Vladimir Grafov, *Translucent Supremacy*) vormen het palet van Malevich' erfenis.

De 0.10-tentoonstelling in 1915 markeerde de teloorgang van traditionele esthetische waarden en sociale structuren. Wordt er momenteel een nieuwe beschaving gebouwd?

Op de hoogte blijven van de activiteiten van de Akademie van Kunsten?

Volg ons op Twitter: @de_AvK

Of meld u aan voor onze mailings.

Meer informatie: knaw.nl/blijfopdehoogte

Symposium Black²

Datum: 6 mei 2015, van 14.30 tot 18.00 uur

Plaats: KNAW, Trippenhuys, Kloveniersburgwal 29, 1011 JV Amsterdam ([routebeschrijving](#))

Ondanks alle aandacht die er altijd voor Malevich is geweest, bestaat er nog steeds veel onduidelijkheid over zijn leven en zijn artistieke werk, zoals meningsverschillen over zijn geboorteplaats en -datum, de verdwijning van zijn grafsteen en kist aan het einde van de Tweede Wereldoorlog, het geheimzinnige lot van sommige kunstwerken en zijn nog grotendeels onbekende en onvertaalde filosofische geschriften. Malevich, die honderden pagina's iconoclastische filosofische essays schreef, was als schrijver en theoreticus niet minder begaafd dan als beeldend kunstenaar. Maar wellicht doordat zijn geschriften zo doordrenkt zijn van wetenschappelijke mijmeringen, zijn ze voor de meeste kunsttheoretici en historici nauwelijks toegankelijk.

Gelukkig is het tij de laatste jaren aan het keren dankzij de dubbele invloed van Malevich op de relatie tussen kunst en wetenschap (ArtScience) en de historicatie daarvan. Op het Black²-symposium zullen kunsttheoretici, kunstenaars, Malevich-experts en natuurkundigen trachten een nieuw hoofdstuk in de erfenis van Malevich open te slaan.

Deelnemers aan het symposium

Arthur I. Miller (Londen), historicus, natuurkundige, wetenschapsfilosoof en auteur van *Colliding Worlds: How Cutting-Edge Science is Redefining Contemporary Art*, bespreekt de wisselwerking tussen kunst en wetenschap in de 20^e- en 21^e-eeuwse avant-garde.

Igor Malevich (Minsk, Wit-Rusland), gelauwerd natuurwetenschapper, presenteert het onderzoek dat hij dertig jaar lang heeft gedaan naar de tegenstellingen en grijze gebieden in de levensloop van Malevich en interpreteert diens ideeën vanuit het perspectief van de moderne natuurkunde.

Evelina Domnitch (Amsterdam), kunstenaar, symposium-moderator.

Dmitry Gelfand (Amsterdam), kunstenaar en kunsttheoreticus, reflecteert op de samenhang van Malevich met vroeg 20^e-eeuws wetenschappelijk onderzoek en het Russisch-Sovjetische kosmisme. Hij gaat ook in op de invloed van de 'objectloze wereld' van Malevich op de esthetiek van macroscopische kwantumfenomenen in het werk dat hijzelf samen met E. Domnitch maakt.

Frederik de Wilde (Brussel), beeldend kunstenaar en artscience-onderzoeker, verkent de creatieve mogelijkheden van de ontleding van het substraat van ons heelal: kwantumruis. Waarnemingen van koolstofmoleculen in de ruimte hebben hem geïnspireerd tot een zwarter-dan-zwarte nanosculptuur die al het zichtbare licht absorbeert.

Sjeng Scheijen (Amsterdam) belicht het provocatieve uiterlijk van Malevich' werken, zijn geschriften uit 1918 voor een Russische anarchistische krant, en zijn smeulende conflict met de communistische autoriteiten.

Biografieën van de deelnemers

Arthur I. Miller is emeritus hoogleraar Geschiedenis en filosofie van de wetenschap aan het University College London. Hij is gepromoveerd in de natuurkunde aan het Massachusetts Institute of Technology. Van 1991 tot 2005 was hij hoogleraar Geschiedenis en filosofie van de wetenschap aan het University College London, waar hij het Department of Science & Technology Studies oprichtte. Hij heeft veel gedoceerd en geschreven over onderzoek naar de geschiedenis en filosofie van 19e- en 20e-eeuwse wetenschap en technologie, cognitiewetenschap, wetenschappelijke creativiteit en de relatie tussen kunst en wetenschap. Hij is Fellow van de American Physical Society en Corresponding Fellow van de Académie

Internationale d'Histoire des Sciences. Hij heeft fellowships gekregen van de John Simon Guggenheim Memorial Foundation en onderzoeksbeurzen van de American Council of Learned Societies, de National Endowment for the Humanities, de National Science Foundation, het Centre National de la Recherche Scientifique en de Fritz Thyssen Stiftung. Hij was mederedacteur van de *American Journal of Physics*. In het najaarssemester van 1977 was hij gasthoogleraar aan de École Pratique des Hautes Études in Parijs. Hij was vice-voorzitter van de Division of History of Physics van de American Physical Society (1983-1984) en vervolgens voorzitter (1984-1985), en is directeur geweest van de International History of Physics School van het Ettore Majorana Centrum voor Wetenschappelijke Cultuur in Erice, Sicilië. Hij heeft een aantal boeken geschreven over creatief denken in kunst en wetenschap, waaronder *Insights of Genius: Imagery and Creativity in Science and Art*, *Einstein, Picasso: Space, Time and the Beauty that Causes Havoc*, *Empire of the Stars: Friendship, Obsession and Betrayal in the Quest for Black Holes*, *Deciphering the Cosmic Number: The Strange Friendship of Wolfgang Pauli and Carl Jung*, en onlangs *Colliding Worlds: How Cutting-Edge Science is Redefining Contemporary Art*. <http://www.arthurimiller.com/>

Prof. Igor Malevich is Doctor of Physico-Mathematical Sciences en heeft in die hoedanigheid tal van prijzen gewonnen, maar hij heeft ook als diplomaat gewerkt in China en Zuid-Korea. Hij heeft les gegeven aan Harvard University en aan gerenommeerde universiteiten in Duitsland en Finland. Hij heeft onder meer onderzoek gedaan naar het Sovjet-systeem voor positiebepaling van de maan met behulp van laserlicht, naar satellieten en naar lidarsystemen (voor ruimte- en zeesurveillance). Hij heeft ook bijgedragen aan de medische technologie op het gebied van laserstabilisatie van het immuunsysteem. Hij is de auteur van *Kazimir Malevich. Ascension to the Cross of Fate*.

Dmitry Gelfand en **Evelina Domnitch** creëren zintuiglijke, immersieve omgevingen waarin natuurkunde, scheikunde en informatica op onnavolgbare wijze worden verbonden met de filosofie. Zij maken gebruik van nieuwe ontdekkingen, met name op het gebied van mesoscopie, om perceptie en tijdloosheid te onderzoeken. Bij de installaties van Domnitch en Gelfand is geen sprake van enig opslagmedium; ze bestaan als zich steeds transformerende fenomenen die worden aangeboden voor waarneming. Omdat deze zelden waargenomen verschijnselen vlak voor het oog van de toeschouwer plaatsvinden, zonder bemiddeling, zorgen ze voor een geheel nieuwe dimensie in de zintuiglijke ervaring van de waarnemer. <http://portablepalace.com/> / <http://synergeticalab.com/>

Frederik de Wilde opereert op het snijvlak van wetenschap, technologie en kunst. De conceptuele kern van zijn werk wordt gevormd door begrippen als het ontastbare, het onhoorbare en het onzichtbare. Het is dit interstitiële gebied dat De Wilde in zijn werken verkent, soms op de grens van het technologische, maar vaak in het perceptuele, conceptuele en sociaal-menselijke register. De Wilde's kunst berust op de interactie tussen complexe systemen, zowel biologische als technologische. Het onduidelijke, diffuse en 'vage' gebied waar biologie en technologie elkaar overlappen en door elkaar lopen, vormt bovendien een productieve voedingsbodem voor zijn projecten/projecties. <http://frederik-de-wilde.com/> / [projecten/](http://frederik-de-wilde.com/projecten/)

Sjeng Scheijen studeerde Slavische talen aan de Universiteit Leiden en is specialist op het gebied van de Russische kunst van de fin-de-siècle en de vroegmoderne tijd. Hij schrijft regelmatig over film, poëzie, dans, klassieke muziek en politiek, zowel voor specialisten als voor het algemene publiek. Hij was artistiek leider van het culturele Nederland-Ruslandjaar 2013. Hij heeft meerdere tentoonstellingen met Russische kunst samengesteld, waaronder *Ilya Repin, Het Geheim van Rusland* en *In Dienst van Diaghilev*, beide voor het Groninger Museum. In 2012 en 2013 werkte hij aan tentoonstellingen voor het Drents Museum in Assen over socialistisch realisme, en voor het Bonnefantenmuseum in Maastricht over vroeg-avantgardistische kunst. In 2008 en 2009 werkte hij als cultureel attaché op de Nederlandse ambassade in Moskou. Hij adviseert diverse culturele instellingen, veilinghuizen en de Nederlandse overheid over Russische kunst en het Russisch-Europese cultuurbeleid. <http://sjengscheijen.com/>